

יואב רוזן

גבי

בלילה, אחרי שחזר מן המלחמה, התהפך ד"ר גבי דק במיטתו. שרה שאלה, בכדיחות דעת, אם ניחוח הוויגיל שקנתה לחדר מגרה את נחיריו. אבל אז הבחינה אז ההתפתלות וההתהפכות היו לבכי.

בבוקר, לאחר שעות מעטות של שינה ומעט סקס, ישבו במטבח, והיא הכינה לעצמה תה. מעולם לא שתתה קפה; ריחו דחה אותה. משך החורף היתה מצוננת ואפה היה סתום. היא התנדנדה על כיסא העץ היחיד, ברכיה מקופלות אל סנטרה, לבושה בחזייה ורודה ובתחתונים לבנים. סימני הגיל ניכרו בה.

שיניה כירסמו בשפת הספל, כאילו היא ממתינה לרוח רעה שתעבור. בדרך כלל אמרה, "בוקר טוב, ביג בוי", והפעם, בהה מבטה במרצפות המטבח, ובבעלה המסתובב, חסר־שקט, על המרצפות וקרטון ביצים בידו, בעוד המחבת מתחממת על הגז. הוא התקרב והביט בה, ואז התנשקו. לפיה היה טעם של מתכת. הוא פנה למחבת, התיך בה עוד מרגרינה, ושאל, "למה לא חתכת ירקות לסלט?" תהה מה יקרה אם ייקח את סכין הקצבים מהמגירה ויחתוך את אמות ידיה לאורכן, האם יהיו חלולות בפנים?

כמה שבועות אחר כך, כשנחת בשעת לילה מאוחרת בבירה אירופית, והוסע למלוננו לקראת ההרצאה שעתיד היה לשאת למחרת, ניסה להרגיע את דפיקות הלב. תחילה הניח כף יד על בד החולצה והביט בעד חלון המונית בפנסי העיר. לאחר מכן הצמיד אגרוף למפתח הלב, ניסה להשתעל ואף ביקש לפתוח חלון. בתיקו הסתיר כבר שקיק, עמוס ממתקים שאשתו אהבה. הפרפורים, תחושת הנמלול ואי הסדירות בקצב הלב נמשכו גם כשעלה במדרגות המלון המרופדות אל קומת המבואה השנייה, שם חיכתה מעלית שהביאה אותו לחדרו.

בחדר, במלון הזר, אחרי שסגר את הדלת מאחוריו, והניח את חפציו – את המזוודה על השטיח, סמוכה לקיר, את תיק הנשיאה ואת מעיל הרוח על כיסוי המיטה, את המפתחות על השולחן – נאנח אנחת רווחה; שיחרר את הרגליים מהנעליים; את הגרביים מהרגליים; הביט בנוף החדש, המקובע בעד השמשה;

הפליץ, תהה אם לשתות משהו מהמיני-באר, ואז התהלך ד"ר גבי דק יחף על השטיח, והמגע הצמרירי והנוקשה, העביר בו צמרמורת. טרם נרדם, פתח את סלסילת הפירות שהמתינה לו – וטעם מן הענבים.

אחר כך שוב התהלך בחדר, והתנפח בתחושת ההישג, על שהוזמן להרצות בחו"ל; על שהגיע ליעדו בשלום. את מנוחתו השבעה הפריעו שני צלצולים. באחד, ביקש פקיד הקבלה להזכיר את שעת ההשכמה – 9:30 בבוקר. בשני, ביקשה הפקידה להעביר שיחה מהבית. רק אחר כך נרדם.

שרה חישבה את הזמנים, הטיסה, הנחיתה וכואו למלון, ורצתה לוודא שהגיע בשלום ולשאול כמה קרה אירופה ואם אכל, והוא קרא לה "מאמאל'ה", והם סיימו את השיחה במהירות – ובטרם הספיק לאטום שוב את סלסילת הפירות באריזת הצלופן המרשרשת ולשנן שוב היכן השאיר את עיקרי הדברים הכתובים להרצאה המתוכננת למחר, נרדם.

בבוקר קם, מבוהל, התרומם מיד, ועודו עטוף קורי שינה, פתח את תיק הנשיאה וידידא ששקיק הממתקים, הפריך והצבעוני, במקומו. לאחר מבט ממושך ואטום התיישב על קצה המיטה וחיך חיוך רציני. חפן את פניו בידיו והביט בשעון: השעה היתה 9:28.

לאחר ארוחת הבוקר בחדר האוכל הרחב והמואפל, מכוסה וילונות קטיפה עבים בגווני יין ושנדלירים בגווני נחושת, הפקיד את מפתח החדר בדלפק הקבלה ויצא אל העיר. הרחובות נדמו לו מעגליים, ובכל פעם שחשב כי צעדיו מביאים אותו לקצה רחוב, גילה רק את המשכו. אנשי העיר נדמו לו מלאי חיים, ואחר כך חשב כי לא שמע מילה זרה. איש לא דיבר ברחובות; היו אלה רעשי המכונניות, האוטובוסים, נהמות הרכבת התת-קרקעית העולות בקרבת פתחי הכניסה לתחנות – אך ברשות הרבים חיו האנשים האלה ללא מילים. כשהביט מעלה, הופתע לגלות שפנסי הרחוב הכתומים, על מתח החשמל הנמוך שלהם, פועלים גם באור יום.

לאורך שני רחובות ראשיים עקב מבלי משים אחרי ילד כבן שמונה, שהגיע מאחד הבניינים. את פניו לא ראה, ועיניו התמקדו לא-התמקדו בקסקט המשונה על פדחתו. בחולפם על פני כיכר, הבחין בקבוצת נשים וגברים כהים שהצטופפו כדי לשמור על חום הגוף ואחזו בדממה מוחלטת שלטים ועליהם כתובות בשחור ואדום, כחול ולבן. ליד גן החיות חלפו על פני קיוסק עשוי פח, שמעו את קריאתה הצורמת של פילה אפריקאית, וד"ר גבי דק שב על עקבותיו.

לפנות ערב חזר אל המלון. המראות והריחות חלפו על פניו ונמחו. קבוצת המפגינים כבר התפזרה והותירה כיכר שוממה. רק האוויר הקר נותר בתודעתו.

פקיד הקבלה נמתח למראהו, כאילו המתין רק לשובו, וחייך בהגישו את מפתח החדר, מבטיח לו מונית שתיקח אותו לאולם ההרצאות. הוא הודה לפקיד, ומיהר אל חדרו.

כשהתעורר הבחין בשלולית ריר שנספגה בציפוי הכרית. נדמה היה לו כי ראשו נמחץ תחת השינה. שוב ניסה להיזכר איפה הוא. שידה עץ. קינמון מטהר אוויר. מתוק אבק מנורת שולחן. בד כחול כהה משורבב קינמון בתוך עצמו על הרצפה. זו גרב. שק יוטה. גרב לפי הצבע. לא שק יוטה. גרב שלי. טעם ענבים. הרגל קרה. מנורה מהתקרה. אור כתום. שעון. איפה הוא נמצא?

מובן שידע, אך בהבמירה לא הצליח לנסח לעצמו את הדיעה במילים; זיכרון ללא מילים כמוהו חתול רחוב שאינו מצליח לעבור בדלת ולהיכנס. הוא זכר שהוא יודע אנגלית, אבל זו יצאה מפוררת מפיו גם כשניסה – "איי... ק..."

– ואין איש בחדר שיכול לשמוע אותו, או להיענות. התנודד לעבר חדר הרחצה. בדרכו בעט בלא משים בסלסילת הפירות. הוא ידע שהיא שם. כתמים חומים כיסו חלק משדה ראייתו, והמים שלגם בעיניים עצומות מן הברז היו קרים ומתכתיים. אור עמום גלש מבחוץ סביב שולי הווילון, בעד זגוגית החלון המכוסה. נקודת החיבור בין שני קירות יצרה פינה. איפה הוא?

הניח מגבת גוף על ראשו ויצא אל החדר. עור גופו הבהיק מטיפות מים, והוא ניגש לשתות סודה מהמיני-בר. לבדו בחו"ל, לבדו בחדר במלון, לבדו תלוי בחסדם של אחרים, שאינו יודע מיהם, ואינו יודע מיהו.

האוויר היה קר ודחוס, לא מוכר, וזיקפה הזכירה לו לראשונה מאז הנחיתה את גופו – כעצם, לא כתודעה – וכתפיו נשמטו. קצב נשימותו השתלב עם קצב פעימות לבו. עצם את עיניו מול המראה ואמר: אני מערה. אני מערה של ממש.

משירות החדרים הזמין קנקן קפה, וכשהגיע המגש לא השיב לנקישות בדלת והמתין עד שהמלצר נואש ונסוג משם בצעדים שקטים. אז פתח את דלת החדר והכניס פנימה את המגש. שוב התיישב על קצה המיטה, עירום ומגבת על ראשו, קירב את הספל אל שפתיו וינק מהמשקה בזהירות. על פתקית שנפלה מהמיטה נרשם #3121. הטלפון צילצל. הוא לא ענה.

את ההרצאה פתח בהתנצלות. וירוס תפס אותו לפני שהוא תפס את הווירוס (צחוק מנומס בקהל; אחר כך יירתעו מפניו בקבלת הפנים).

אחר כך אמר שהחקלאות היא כלכלה, הרפואה היא כלכלה, האהבה היא כלכלה, המלחמה היא כלכלה, האמנות היא כלכלה, הנאמנות היא כלכלה.

האירופאים הקשיבו בשתיקה. פגז, הירהר ד"ר דק בפלטנוב, בעוד המבטים שנעצו בו הפכו לנקודות צבע, כרגע חולף במצמוץ עין, קול שבירת מפרקת או נפילה בבוץ, לא יותר. לא־ברר לגמרי את מילותיו האנגליות, אלא ירה אותן אל האולם, פגז, כך במלחמה, אין לו תודעה מעמדית, הוא מטביע אותך חת־שתיים.

ומשום שבקבלת הפנים נרתעו מפניו בגלל הווירוס, חזר במהירות למלון, יצא שוב לרחובות והגיע לפאב טחוב. על הבאר ישבו שני גברים כהים, בחולצות משובצות, האחד, טורבן לראשו. הם שתו ושתקו. דק התיישב במרחק שלושה מושבים מהם.
"הגעת מרחוק".

דק שב ונזכר כי הוא בחו"ל. כבודות שמטה את כתפיו. על הדלפק נחו שברי בוטנים. על מסך הטלוויזיה הקטן, בקיר, נפתחה תחרות בין שני מתאגרפים שחורים. שלושת הגברים הביטו במסך. המוזג ניגש אל החדר האחורי. בעל הטורבן שאל: "יפריע לך אם אעשן?"

ד"ר דק פטר אותו במשיכת כתפיים. אבל המטורבן לא הצית סיגריה, לגם מהבירה ואמר: "אתה תמיד יודע מתי אתה במקום חדש וזר, כשאתה שותה מהמים והם לא המים שהיית רגיל אליהם בבית של האמא והאבא שלך. אתה מרגיש שלמים יש טעם. הוא מגעיל אותך". גבי הזמין לעצמו בירה.

המתאגרפים נלחצו, זה בגופו של זה. שריריהם התכווצו ונעו והבריקו מזיעה; המצלמה שיוותה להם לרגע מראָה מטופש של שני תינוקות מתגפפים. "במים כל ההבדל. כשאתה מתחיל להתגעגע למים, אז אתה יודע שגלית מהמולדת שלך, אז אתה טובע בג'אנק הזה", והרים את כוס הבירה הגבוהה. כתפיו נעו. "לפחות היו נותנים לנו פֵּייר פֵּיט. היינו יודעים מה נופל עלינו, איך להתגונן. היינו מפסידים, לפחות היה ההפסד שלנו". המבטא הערבי שלו בלט עכשיו.

"פארדון", אמר ד"ר גבי, וסיים את הלגימה האחרונה, המאולצת מהבירה שלו, אני לא יודע על מה אתה מדבר. בילבלת אותי עם מישהו אחר. ואילו הערבי הוסיף, "לפחות היינו טרנסווסטיטים".

"איך קוראים לך?", שאל, והישראלי, קפוץ מהשאלה שצבטה את כל גופו, שלף שטר חדש, הניח אותו על הדלפק, קם ויצא.
שובו הביתה, חשב, היה בגדר ניצחון של ממש.

ריח של גשם חדר בעד פתחי האוורור ומילא את החדר. שוב בבית, בכיסא הנדנדה היחיד, מבטה בהה במרצפות המטבח, בבעלה המסתובב ימינה ושמאלה, ושיניה הקדמיות מכרסמות את שפת הספל. חבר מהעבודה צילצל וביקש לברך על ההרצאה, והציע לבוא ולשמוע פרטים, אבל גבי סיפר על הווירוס שתפס אותו לפני שהוא תפס את הווירוס. על השיש ניצב שקיק הממתקים הצבעוני, פיו פעור כלפי התקרה. האשה סיימה לשנות קפה נמס שהכינה לעצמה, הסירה את החלוק ופרשה למיטה.

מאוחר בלילה זכר איך עבר בכל הדירה ויודא שכל החלונות סגורים, כי בחוץ ירד גשם ורוח השתוללה; זכר שנרדם והיא התכרבלה לצדו ולקחה את היד שלו כדי שיחוש את ירכיה ויאמר אם הן חלקות מספיק; זכר שבבוקר, עוד לפני השעה הקבועה, קם מהמיטה, ניגב דמעות מעיניו, עבר בכל הבית ויודא שהחלונות סגורים; זכר שניגש למטבח, פתח את ברז הגז במלואו והמתין לכאות.

כששב להביט בה, היא שכבה חסרת אונים במיטה, ככל הנראה מעולפת. הוא הסתחרר. את מקומם של הווניל והגשם תפס ריח מחניק, לופת, המעיד על סכנה, המצורף בכוונה מרובה לגז בישראל. ריחות עזים תמיד הרתיעו אותה, ועכשיו, כבכל חורף, היתה מצוננת. הוא ניצב ליד המיטה. ודאי לא הריחה דבר, ודאי לא חשדה לפני ששקעה. הרים אותה אל מחוץ לדירה, אל המכונת ואל חדר המיון.

מחוץ לחדר ההתאוששות אשה מבוגרת דיברה רוסית בטלפון נייד, וצללית תסרוקתה השתקפה בזוגית התמונה במסדרון, רפרודוקציה זולה, אגרטל פרחים לפי מאטיס, ובחדר ההתאוששות עצמו, לא הרחק מהמיטה היה תלוי הצילום המפורסם של החיילים המשחררים את הכותל. עותק התצלום, המלכני והממוסגר בשחור-לבן, קטן מן הרגיל, עשרה על שלושה-עשר סנטימטרים, הזכיר תמונה משפחתית קטנה. אשה, ילדים. שרה וגבי הביטו בתצלום שוב ושוב, ולא דיברו.

בתחנת האחיות הסמוך עמד אגרטל זכוכית ובתוכו פרחי נרקיס שהפיצו ריח רך של שתן. קולה של האשה המבוגרת התרחק.

הוא נצמד למשענת הכיסא, לריפוד העור הסינתטי, זרועה נשמטה לצד המיטה, בקול חבטה רך. עיניו נמלאו אימה, שום דבר לעשות לא עוזר, והיא התחילה לדבר:

”ילדתי אותך צעירה. בקושי הייתי בת שבע-עשרה. אמרו לי שזה טוב, שכל החיים עוד לפני, שאני אזכה ליהנות ממך הרבה. אחר כך מת אבא. לא

שראיתי אותו הרבה. לא שראית אתה אותו. היו לו רגשות כלפינו. אבל הוא לא היה יכול לגור בבית אחד. זה חונק אותו. הוא אמר. הוא שמר על קשר. אבל אז הוא גם מת. אני זוכרת מה לבשתי אז. שמלה של קיץ, בכתום, צהוב וחום. היה שכן שגר בניין מולנו. רווק. יפה. שקט. גר לבד. היינו מחליפים מבטים. אבל אי אפשר היה לגשת אליו. הוא לא נתן. אולי רצה. אבל הוא לא נתן. כשעלית לכיתה א' הייתי בקושי בת עשרים וחמש. חברות שלי הלכו לאוניברסיטה. התגלגלו על הדשא עם בחורים ופחדו להיכנס להיריון. עבדתי במכבסה ועבדתי במשרד עורכי דין קטן ברחוב הנביאים. עו"ד בצלאל ביטון היה בכר־מצווה שלך. אתה לא זוכר אותו. אני זוכרת מה לבשתי אז. חליפת חצאית שחורה עם כריות בכתפיים ושרשרת של אחותי, שלא הכרת. דברים הסתדרו. היה מספיק כסף לשנינו. למדת טוב. רק בצבא יכולתי לדאוג לך שוב. אני זוכרת מה לבשתי אז. קראתי לך גבי. קראתי לך גבי."